

● GIMP release notes ●

Wessel Sijl

Lees altijd eerst de release notes
alvorens (een nieuwe versie) van GIMP te installeren!

In de SoftwareBus worden met enige regelmaat artikelen gepubliceerd over het veelzijdige, gratis en open source fotobewerkingsprogramma GIMP. Ditmaal wordt aandacht besteed aan de informatie die op de website van GIMP wordt gepubliceerd zodra er een nieuwe release is uitgebracht, de zogenaamde release notes.

De release notes zijn vaak technische en (helaas soms wat cryptische dan wel saaie) opsommingen - in de Engelse taal - van vernieuwingen en verbeteringen, die niet iedereen uitnodigen tot lezen. Maar toch is het de moeite waard om er kennis van te nemen. Dit kan heel verhelderend zijn, zeker als er sprake is van grote vernieuwingen, en kan soms ook nuttig zijn om onaangename verrassingen voorkomen. Bij de meest recente release van GIMP, 2.10.32, uitgebracht eind juni 2022, is de schrijver van dit artikel tegen een onverwachte en onaangename verrassing aangelopen, dat resulteerde in corrupt geworden - en niet meer bruikbare - fotobestanden. Gelukkig werd veel duidelijk na het lezen van de release notes én de publicatie van aangetroffen bugs, en kon vervolgens het probleem worden gerepareerd. Lees verder, wat er precies speelde, en wat er aan te doen is.

Om te beginnen is dit artikel zeker geen kritiek op GIMP. Integendeel zelfs. Ondergetekende is nog altijd een grote supporter van dit geweldige fotoprogramma, met

tal van mogelijkheden voor de professional of de geëngageerde amateur. Het is en blijft een geweldige prestatie dat een grote groep van vrijwilligers, wereldwijd, zo'n fantastisch programma managet en regelmatig verbeteringen uitbrengt. Met als resultaat dat het een zeer volwassen product is geworden, dat inmiddels ook zeer wordt gewaardeerd door professionele fotografen en grafisch ontwerpers. En het is nog altijd gratis beschikbaar!

Zoals gezegd focus ik op de vernieuwingen van de meest recente release 2.10.32, die eind juni 2022 is uitgebracht. Direct na mijn zomervakantie heb ik deze release gedownload en geüpdatet. Maar met de bewerking van een flinke voorraad fraaie foto's van het Oostenrijkse Vorarlberg in het verschiet, was ik te gehaast om eerst de release notes door te lezen. En dat leverde een onprettige ervaring op. Dat zal me niet meer gebeuren. Waar liep ik tegenaan?

GIMP beschikbaar op Microsoft Store

Alvorens dieper op de release notes en het ondervonden probleem in te gaan, eerst een opmerkelijke en positieve stap van het GIMP-ontwikkelteam. Tot dusverre kon GIMP alleen worden gedownload vanaf de eigen GIMP website www.gimp.org Maar vanaf nu kan GIMP ook worden gedownload van de website van de Microsoft Store. Zie: <https://apps.microsoft.com/store/detail/gimp/XPDM27W10192Q0>

Op de GIMP-website vind je een knop die direct linkt naar de desbetreffende pagina van de Microsoft Store. Verdere uitleg hierover vind je op deze pagina van de GIMP website:

<https://www.gimp.org/news/2022/06/18/gimp-2-10-32-on-microsoft-store>

Het is een positieve ontwikkeling. Alhoewel GIMP al bijna vanaf het begin ook voor Windows beschikbaar is, was de samenwerking met Microsoft verder vrijwel nihil; niet heel verwonderlijk omdat GIMP zijn roots heeft in de Linuxwereld. Maar nu wordt het kennelijk opener en constructiever benaderd, in goede samenwerking met Microsoft. Prima stap, dunkt me.

BigTIFF

Maar nu dan de focus op de release notes. Zie allereerst de desbetreffende informatie op deze GIMP webpagina: <https://www.gimp.org/news/2022/06/14/gimp-2-10-32-released/>

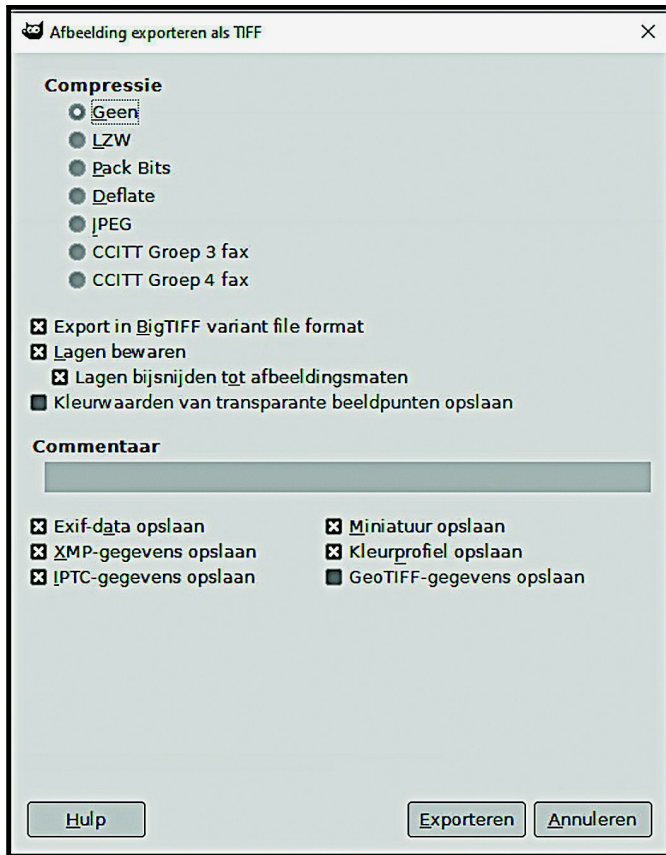
De inleidende tekst zegt al veel. Vertaald naar het Nederlands: GIMP blijft zijn basis versterken, aangezien deze nieuwe versie 2.10.32 behoorlijk veel bugfixes bevat en onze ondersteuning voor veel afbeeldingsbestandsindelingen verbeterd.'

Die bugfixes zijn geen verrassing; bij elke nieuwe GIMP-release worden kleine foutjes aangepakt. Maar het meest interessante van deze inleidende tekst gaat over veel verbeteringen / uitbreidingen in de bestandsindelingen. Die ga ik niet allemaal opsommen - de geïnteresseerde kan dit lezen in de voornoemde release notes, zie de weblink - maar ga wel in op een (belangrijk!) detail. Dat betreft het bestandsformat TIFF, en - het nieuw geïntroduceerde - het BigTIFF-format. In de release notes wordt daar uitgebreid op ingegaan. Hoe zit dat precies?

Vanaf release 2.10.32 ondersteunt GIMP 8- en 16-bits CMYK(A) TIFF-bestanden bij het importeren van foto's. Bovendien wordt nu ook het nieuwe BigTIFF-formaat ondersteund, zowel bij importeren als bij exporteren (opslaan) van foto's. Het BigTIFF-format is voortgevloeid uit het originele TIFF-format. Hiermee is het mogelijk om fotobestanden groter dan 4 GB te importeren en exporteren (opslaan). In het dialoogvenster TIFF-export wordt een selectievakje weergegeven om deze variant BigTIFF in te schakelen. Bovendien, als je probeert om een foto te exporteren als een TIFF-bestand, wat vervolgens mogelijk mislukt omdat de maximale bestands grootte wordt overschreden, zal - aldus de release notes - GIMP voorstellen om het opnieuw te proberen als BigTIFF, of met een ander compressie-algoritme.

Dat is een mooie ontwikkeling, en zal zeker in een behoefte voorzien. Vooral als je werkt met fullframe camera's (wat al bij veel systeemcamera's het geval is), kunnen de TIFF-bestanden - als je daarmee graag werkt (immers, dan geen kwaliteitsverlies bij tussentijds opslaan van de foto's) - zeer groot worden. Vooral voor de geëngageerde fotograaf die werkt met RAW-bestanden, en die vervolgens converteert tot TIFF-bestanden, kan zo'n verbetering nuttig zijn. Het levert een zeer stabiel (groot) TIFF-bestand op, dat soepel en snel kan worden bewerkt.

Het vernieuwde TIFF-dialogoogvenster ziet er als volgt uit:

TIFF-dialogoogvenster

Corrupt TIFF-bestand

Maar wat was nu precies het probleem waar ik tegenaan liep: in het TIFF-dialogoogvenster - zie de bovenstaande afbeelding - is het exporteren naar BigTIFF-standaard (!) aangevinkt. Echter, de genoemde ondersteuning voor BigTIFF-bestandsindelingen is niet in alle gevallen mogelijk, aldus de vermelding in de release notes. En uit eigen ervaring kan ik melden dat dit klopt: bij werken onder Windows kan een nieuw opgeslagen TIFF-bestand niet meer worden geopend. Concreet kan het niet meer in de Windows Verkenner worden geopend, en is bovendien de afbeelding in de thumbnail verdwenen. Ook kan het fotobestand niet meer worden geopend met andere toepassingen die onder Windows draaien. Er verschijnt een melding dat het bestand niet meer kan worden geopend. Opnieuw openen in GIMP is ook onmogelijk geworden. Als je toevallig geen backup / kopie van de foto hebt, is die foto dus verloren gegaan!

Het probleem is dat de optie 'Export in Big TIFF-variant file format' standaard is aangevinkt. En dat is niet de bedoeling. De release notes stellen dat GIMP automatisch vaststelt dat BigTIFF moet worden gebruikt als de maximale bestands-grootte is overschreden.

Dat blijkt dus - in ieder geval bij werken onder Windows - niet zo te zijn. Met andere woorden, als je een foto in TIFF opslaat, kan je beter het vinkje in dit vak uitschakelen. Dan ontstaan er geen problemen, en blijft het fotobestand intact, ook in de Windows-verkenner en andere toepassingen onder Windows.

Dat is onhandig, en de vraag is of het mogelijk is dat GIMP niet langer automatisch een vinkje zet in het vakje BigTIFF als het niet nodig is. Dat scheelt een extra handeling, en voorkomt misverstand - en daarmee het voornoemd probleem van corrupte bestanden. Je moet dus bij opslaan van foto's als TIFF het vinkje in dat bewuste vakje weghalen. Niet vergeten!

Noot: Gelukkig is het probleem niet zo heel groot. Als je eenmaal dat vinkje hebt verwijderd, blijft dat zolang als GIMP geopend blijft (!) ook weg. Dan kan je dus zonder problemen een reeks TIFF-bestanden zonder voornoemd probleem opslaan. Maar let op, zodra je GIMP afsluit en op enig moment daarna weer opent, moet je wederom eerst dat vinkje verwijderen! Dat wordt gemakkelijk vergeten (als je, net als ik, jarenlang werkend met de vorige GIMP releases, zonder problemen en zonder zo'n tussen-handeling, een TIFF-bestand kon opslaan).

Rapporteren van bugs en wensen

Gelukkig biedt GIMP biedt - al jaren - de mogelijkheid om bugs te rapporteren en verbeteringen voor te stellen. Ik was al van plan om dit ontdekte probleem aan de orde te stellen, maar het bleek dat anderen in de wereld kort voor mijn ontdekking ook al hier tegenaan gelopen waren, en het inmiddels hadden gerapporteerd. Het probleem zit, voor zover ik heb begrepen, vooral bij gebruik van GIMP onder Windows, en niet bij werken onder Linux (bij werken onder Apple is me dat niet bekend).

Het ontwikkelteam heeft dit inmiddels uitvoerig onderzocht, het probleem onderkend, en aangekondigd om dit aan te pakken. Dit zal worden verbeterd bij de eerstvolgende release 2.10.34. Hoe precies is nog onduidelijk. Ik verwacht ten minste een hint (bijvoorbeeld met een pop-up-tekst) op het moment van exporteren als TIFF-bestand, dat het bestand mogelijk niet bruikbaar is bij werken onder Windows. Maar de GIMP-ontwikkelaars kennde, verwacht ik een meer doorwrochte oplossing, bijvoorbeeld dat het aanvinkvakje automatisch open blijft, en een mededeling verschijnt - als er sprake is van zeer grote bestanden - dat beter de optie BigTIFF kan worden aangevinkt. Dat moeten we verder afwachten, hoe men dat gaat aanpakken.

Is dit überhaupt een bug? Je kunt het immers omzeilen, door simpelweg dat vinkje weg te laten (tenminste, als je weet hoe dat moet). Laat ik het er maar op houden dat het een ingeslopen kleine onhandigheid is, qua programmering en ook qua uitleg in de release notes of anderszijds. Niemand is volmaakt, ook het best wel kundige en ervaren GIMP-ontwikkelteam niet. Het belangrijkste is dat er aan gewerkt wordt, en dat is goed.

Uiteindelijk kan mijn serie foto's van het Vorarlberg toch getoond worden

Moraal van dit verhaal: nooit klakkeloos een nieuwe release of update installeren, maar eerst even wat informatie opdoen wat er precies is veranderd. Vaak gaat het allemaal probleemloos, maar als het net die ene keer gebeurt als je werkt aan een mooie serie foto's, is dat balen.

Gelukkig ontdekte ik het probleem snel, maak ik altijd backups, en zodoende was de schade beperkt. Daarmee ter afsluiting nog een laatste (oud, maar nog altijd actueel) advies - dat voor zoveel toepassingen geldt en al zo vaak door tiggemensen is gemeld: altijd kopieën / backups maken. Beter ten halve gekeerd dan ten hele gefaald!